

ר. על הרשב"א אמר אדמו"ר שבמקום א' למד לא כמו חסיד היינו
בדין א"י ביו"ט של גליות שזהו ואני אראה בשונאי וד"ל.

רא. אדמו"ר נ"ע אמר שחכמת הדקדוק לא נשפע מלמעלה בשלימותה כו'.

רב. שמעתי מחסיד אחד בשם אדמו"ר נ"ע שאמר לאחיו אדמו"ר ר"ש
נח שי"נ שלפ"ד קודם ביאת המשיח תתגלה נשמה גבוה בעולם שתחזיר את
כל העולם למוטב כו' ואח"כ יבא משיח כו' ה' יזכירו לזה בב"א כי"ר.

רג. אחד מנכדי כ"ק אדמו"ר נ"ע סיפר שפ"א בליל ש"ת אחר הקפות
הי' חפץ זקנו ללמוד שעה אחת קודם סעודת הערב, ושאל ממני אם
אחפוף שילמוד אתי כי חשב בדעתו שלא ארצה להפרד מהחסידים ששמחים
ומרקדים ומרננים כו' אך אני לא הבטתי ע"ז ונשארתי ללמוד עמו,
ואמר לי שעבדו"ז ילמוד אתי קבלה לימוד חדש שלא למדתי מעולם, וכן
הי', באמצע הלימוד שמע קול בנ"א הולכים בשוק ומרננים ומרקדים
ופסק מלימודו ונאנה, ואמר לי שמע קול צפצופי עופות, כי העופות
שמצפצפים הוא שאומרים שירה לבוראם, ובאמת הם אינם יודעים מאומה
כ"א שרשם ומקורם למעלה אומר שירה וע"כ גם למטה הם מצפצפים,
וכמו"כ פעמים שע"י עופות בא בשורה לאדם (כמ"ש כי עוף השמים
יוליך כו' ובעל הכנפים יגיד כו') שהם אינם יודעים מאומה כ"א
שרשם ומקורם שלמעלה הוא המבשר וככה ממש שרש נש"י הוא היום
בשמחה גדולה מחמת רוב חסידים שנמשכו מימים נוראים וסוכה ולולב
כו' לכן גם למטה הם מצפצפים ראי ראי אבל איך הם יודעים מאומה כו'.

אוצר החכמה

ארג ראה השמטה בע' נב.

רד. אדמו"ר מוהר"ש ז"ל סיפר שלבד הדרוש שהי' שומע מאדמו"ר
נ"ע בש"ק הי' שומע ממנו עוד ב' דרושים בשבוע וכל דרוש הי' חוזר
כ' פעמים נמצא שהי' חוזר בס"ה בכל שבוע ס' פעמים, ואמר שאם הי'
מוצא איזה אנשים הי' חוזר בפניהם וא"ל הי' חוזר בפ"ע אצל השלחן,
ואמר בדרך הלצה השלחן הי' שומע הדא"ת.

רה. הרר"ד ביחעווער הי' מחותנו של הגר"נ ז"ל (מדובראוונא)
ובעת החתונה אמר ר"ד לר"נ ראיני את התו"א ד"ח שלכם, והשיב לו
הגר"נ בל' שחוק מה זה ואפשר עשיתם הגהות עליו כו'.

רו. ב' אנשים היו חסידי אדמו"ר האמצעי נ"ע ואח"כ נפרד א' מהם
ולתאוה יבקש נפרד עד שעזב דרך ה' לגמרי ונעשה גביר גדול, וחבירו
נשאר מקושר כמקדם, פ"א נסע הנפרד דרך עיר החסיד בעגלה כבודה כו'
וראהו החסיד וצעק לו שיעמוד וימתין, ומחמת אהבתם מקודם נשא לו
פנים ועמד, ובהגיע החסיד אליו התחיל לשורר ניגון הידוע של אדה"ז
נ"ע בחמימות עד שזלגו עיני הנפרד דמעות כו' ואף כי אח"כ הי'
כמקדם עכ"ז בעת מעשה נתעורר בו רוח היהדות כו'.

רז. הרה"ק ר' זוסיא ואחיו הרה"ק ר' אלימלך רצו לראות הצדיק
נסתר שבדורם והם היו הולכים מעיר לעיר להחזיר כללות נש"י בתשובה,
ופ"א היו בעיר א' ושמעו שיש שם חתונה אצל גביר, והלכו לשם בחשבם
כי שם ישיגו מבוקשם כי שם יהי' אנשים הרבה, וקודם יום החופה עשה
הגביר סעודה לעניים והלכו גם המה לשם והסתכלו בהעניינים וראו עני
א' שמסתכל על הכלי של נס"י ועל כל דבר בדקדוק גדול וכן הברכות,

וכ"ז עושה בהצנע וגם אכילתו הי' באופן אחר והוסכם אצלם שזהו הצדיק נסתר, ואחר הסעודה הלכו כל העניים ור"ז ואחיו נשארו לשמח החתן כדין וראו שגם העני נשאר, בתוך כך נעשה רעש שנזנב כוס של כסף ורצו לחפש אצל ר"ז ואחיו הנ"ל, והנה ר' אלימלך לא הי' איכפת לי' זה, אך ר"ז לא רצה בשום אופן, וע"כ בקשו להכותו, וצעק העני מה אתם עושים הלא זהו ר"ז, והאנשים כשמעם זאת נבהלו כי שם ר"ז הי' ידוע להם והניחו אותו ואז הבינו ר"ז ואחיו הנ"ל שכן הדבר בהעני כו'.

אוצר החכמה

רח. הסבא משפאלע הי' אצל הרה"ק ר"נ מטשאנאבל בר"ה והגיע פ"נ להרר"נ ע"ד מקשה לילד, וצוה ר"נ לומר מזמור יענך ומזמור כל העמים תקעו כף ז"פ והר"נ בעצמו עמד על הבימה שתוקעין והטלית על פניו ואמר ג"כ. והסבא לקח תפוחים ונתן לנערים קטנים שילכו עמו ואיזה אנשים הלכו אחריו בלט וראו שמתפלש ומתגולל בעפר בבכי גדולה כו', אח"כ חזר לבהמ"ד עם התפוחים וגילה הטלית מע"פ הר"נ ואמר בזה"ל יענך יענך כו' באלו התפוחים אם יתנו לה תוכל לילד בקל, ונתנו לה התפוחים וילדה תיכף.

רט. בתיקון חצות הי' דרכו של הסבא לומר ה' ממרום ישאג כו' רבש"ע שראיי שראיי דו האסט זיך אליין אן גימאחס, איך קאן דיר נישט העלפען און אפילו איך וואלט קענען וואלט איך אויך נישט העלפין דו ווילסט אזוי, ובעת שהי' אומר הי' דרכו לפתוח החלון והי' מניח כל גופו לחוץ רק רגליו הי' בבית. עוד שמעתי שהי' אומר בזה"ל שראיי דו האסט וואס צו שראייען און קענסט שראייען שראיי כו'.

רי. כן שמעתי על אחד מהגדולים וי"א זה ג"כ על הסבא שאמר תנאים ואמוראים בקשו ממך שתביא את משיח ולא רצית וכן אח"כ האריז"ל ועוד גדולים כו' ולא רצית עד שבאת לזה שאני הוא הרבי ומבקש את משיח וגם עתה עדיין אינך רוצה, אני אומר לך שיגיע דור כזה שלא ירצו לא אותך ולא את המשיח כו' ואז תביאו כו'.

ריא. בקארלין הי' מתנגד א' שלמד זה"ק ולא הבין איזה דבר, ונכנס להרה"ק ר' שלמה ז"ל שיאמר לו הפשט, א"ל ר"ש הלא אתה מתנגד לא אומר לך עד שתקלל את הגאון מווילנא בשמי מה שאומר לך, ולא רצה האיש, אך במשך איזה ימים שראה האיש שאין ברצון הרר"ש לומר לו רק באופן זה, ע"כ נכנס ואמר לו שיקיים כפי שיאמר, וא"ל הרר"ש תקלל אותו שנכדיו יהיו חסידים, ונתפעל האיש וקיים כדבריו. וכן הי' שכן נכדו ה"ה הרב ר' אלי' צבי מבאריסאוו הי' חסיד גדול ומקושר לאדמו"ר נ"ע.

תח"נ 1234567

ריב. המהרש"ל רצה לעשות רמ"ח לרבינו האריז"ל והמהרש"ל הי' בחו"ל והאריז"ל בא"י בצפת, והרגיש תיכף האריז"ל ומחמת שהי' מסופק אולי כבר נעשה הדבר ע"כ חלץ מנעליו כו' ועכ"ז שלח תלמידו הרח"ו ע"י ענן השמים, פתאום ראה המהרש"ל שהי' בבהמ"ד עם תלמידו (מוכנים לעשות הדבר) שהתקשרו השמים בעננים ויצאו לראות העננים והנה הענן נתקרב לבהמ"ד ואיש יצא מהענן ונגש להמהרש"ל ונתן לו המהרש"ל שלום ושאל לו מי הוא, וא"ל מצפת אני תלמיד האריז"ל והיום אני מא"י ובאתי לכאן ע"י ענן זה כו', ותיכף בסלו את הדבר כו'.

ריג. כ"ק"הצ"צ ג"ע זי"ע הי' פעם חולה קודם ח"ב, והרופאים החמירו ופקדו עליו שאסור לו להתענות, והצ"צ הבטיח והסכים שלא יתענה, ואח"כ בת"ב עכ"ז כמעט שעבר היום ולא טעם כלום עדיין, ונכנס אליו בנו כ"ק מהרי"ל ג"ע ואמר לו, טעטע, די דאקטורים האבען דאך דיר אנגעזאגט אז דו טארסט נישט פאסטן און דו אליין האסט דאך צוגעזאגט אז דו וועסט נישט פאסטן, איז פארוואס ביסטו גארנישט טועם, וענה לו הצ"צ, גלויב מיר, איך פיל זיך אזוי שוואך אז ווען היינט וואלט געווען יו"כ איך שוין לאנג געגעסין, אבער ת"ב קאן איך נישט עסען, והסביר לו אח"כ כי ביו"כ אז דער ציווי השי"ת עפ"י התורה איז או מען זאל זיך אויסטאהן פון גוף זיין ווי מלאכים, דארף מען נישט עסען און פאר א חולה אז דער ציווי השי"ת עפ"י התורה איז. אנטאהן זיך אין א גוף דארף מען יע עסען, אבער ת"ב איז דאך ווייל עס קומט נישט קיין עסען, איז כאטש איך פיל זייער שלעכט קען איך אבער נישט עסען.

1234567 ח"ה

ריד. ר"א מטשערנאביל הי' פ"א חולה, והזהירו הרופאים עליו, שלא לטבול במקוה, ואביו הסכים לו שלא לטבול, וכשבא עיו"כ ג"כ הסכים לו אביו להרופאים, ולבסוף נתודע לאביו שטבל עצמו בעיו"כ פ, ושאלו מדוע טבלת, הרי הרופאים הזהירו, וענה לו ששאל להפעלדשער דטשערנאביל והתיר לו, ושאל אביו להפעלדשער וענה לו ששמע בשם הבעש"ט שפ"א ללכת למקוה אינו מזיק לעולם, ושחק אביו, וכי היתר מהבעש"ט שייך להפעלדשער, לכאן שייך זה יותר לו בתור רבי, ואמר לו הפעלדשער שהוא בקטנותו ראה תלמיד א' מהבעש"ט ומהתלמיד ההוא הבין אשר הבעש"ט בר סמכא הוא... כי פעם בעיו"כ פ"א בא ר' דוד ממיקאלייעוו בעירו והובילו אביו לר"ד וראה ששתה הרבה יי"ש, שלשים צלוחיות, ועכ"ז התפלל כל היו"כ פ"א כ"ו שעות לפני התיבה, ומה הבין שמכ"ש רבו הבעש"ט אפשר לסמוך עליו.

אוצר החכמה

רטו. הרה"ק ר"ב ג"ע ממעזבוז הי' דרכו בקודש שלאחר התפלה בכ"י הי' טועם מעט יי"ש וחתיכת לעקאך, ובחדרו בארון אחד הי' המקום תמיד ששם הי' כלי גדול עם יי"ש ולעקאך, ובכל יום הי' המשמש שלו מכין לו ליום זה בזה הארון גופא למעלה בהארון צנצנת קטנה יי"ש, וחתיכה קטנה לעקאך כשיעור טעימה לו לארוחת הבוקר, ואחר התפלה כבר הר"ב ג"ע הי' יודע המקום למעלה בהארון ששם הי' לוקח השיעור שלו לטעום. פ"א שכח המשמש שלו להכין לו שם למעלה בהארון שיעור הטעימה, וכאשר נזכר המשמש בשעה מאוחרת שכבר הי' לאחר התפלה של הר"ב ששכח להכין לו כנ"ל, הצטער קצת, אבל חשב שבדאי לקח הר"ב עצמו מהארון זה גופא למטה ששם הי' מונח כל היי"ש והלעקאך, וע"כ לא הצטער המשמש הרבה, אך עכ"ז נכנס לחדרו, וכאשר נכנס מצא את ר"ב כשהוא יושב ובוכה, ונבהל המשמש ושאלו, רבי, מדוע אתה בוכה, והשיב שתמיד מוכן לפניו שיעור טעימה שלו על הארון וכשגומר להתפלל מוצאו, ועכשיו לא מצא, ומשו"ז הוא בוכה, וחמה המשמש מאד כמובן ושאלו שימחל ויסביר, הרי יודע שבוזה הארון גופא למטה מונח היי"ש וכל הלעקאך והרי הי' יכול לחתוך בעצמו וליקח גם מהיי"ש, ולא לבכות, ובפרט קדוש שכמותו האם צריך לבכות כשאין מוצא פעם האוכל, וענה ר"ב אין אני בוכה בשביל החתיכת לעקאך ומעט היי"ש, רק אני בוכה על מארז"ל דער היכן מגיע כחן של יסורים כו' אם הכנים ידו לכיסו ורצה להוציא מטבע והוציא מטבע אחרת קטנה או גדולה כו' הרי זה זהו יסורים, ולכאורה למה לחז"ל להגיד לנו שזה יסורים, הרי זה ירגיש כ"א בעצמו אם יהי' לו מזה יסורים הרי"ז יסורים, וא"ל הרי אי"ז יסורים, אך יתורץ בעוד מאחז"ל שאמרו אם רואה אדם שיסורים

באים עליו יפשפש במעשיו, וא"כ הרי לימדו לנו חז"ל שאם נזדמן לאדם איזה יסורים אל יהי' שוטה ואל יתלה זה באיזה מקרה או ענין טבעי רק ידע ויבין שמרמזים לו מלמעלה שהוא צריך לעשות תשובה וע"כ לימוד גדול לימדו לנו חז"ל ואמרו לנו עד היכן כחן של יסורים, כלומר להבין שזהו רמז מלמעלה לתשובה, ואמרו שאף אם מזדמן לאדם יסורים קלים כאלו למשל שרצה להוציא מכיסו איזה מטבע והוציא אחרת, שזהו רמז מלמעלה לתשובה, וע"כ כאשר גמר להתפלל ולא מצא השיעור טעימה שלו על המקום אשר מכינים לו תמיד אף שאי"ז יסורים כ"כ באמת, אך בודאי הוא רמז לתשובה, וע"כ הוא בוכה כו' (מהר"ז הבלין).

[22354]

אגרת קדש מהרה"ק מוהרי"א מהאמיל נ"ע

רטז.

אחרי שובי למנוחתי מהכעס וקבלתי התנחומין על הצער מרוב הדברים כו' ליתן אותנו ואדמו"ר בראשינו לפני בבל"י כו', זכרתי ימים מקדם אהבת נפש אהבנו איש את אחיו ואיככה אוכל לחשות מלדבר אליך דברים עכ"פ בשוה ונחת.

שמע נא אחי ידידי, ניט זאג ח"ו אז דאס איז אפיקו' ופלו-סופיא, רק זאג דאס איז אמיתית אמונה שבה יחיו המתים ועצמות היבשות זאלין מרגיש זיין אלקים חיים, און אלע חסידים ובפרט תלמידי אדמו"ר נ"ע האבין די אמונה, און זיא ווערט דערהערט על פי רוב אין שמו"ע, דהיינו שאחר כל ההתבוננות הטובים שבפסוקי הזמרה ובק"ש ביחו"ע ויחו"ת, ווערט נאך דעם דער הערט, בל"א, אלץ איז גאט, און חשך דק"נ שטייט פון ווייטען, און הערט וויא די וועלט איז אוועלט, און עס שאט גאר ניט, און איז גאר ניט מבלבל דיא אמונה (ולא כמו שבק"ש שבסדרת ההתבוננות אינו מרגיש העולם, והיינו מפני שההתבוננות הוא איך שהוא קמי', כידוע דק"ש יחוד או"א ותפלה יחוד זו"נ, והתפלה ביאור על ק"ש לפרש גם לנו כו', ולא לדרשה קא אתינא כו') ואדרבה החשך דק"נ יונק מזה לרע לו ולבלבלו לנצח ולבלעו. והוא בשני אופנים או להיות גבוה בעיניו נמאס מאד איך הוא רחוק מהאמת הנראה לעיניים, או לקבל הנאה כמתחמם מרחוק אצל האור להפוך מים הרעים כו'.

ואמונה זו ישנה לכל החסידים, אבל מתנג' אפילו אותן שאינן כו' אין להם זאת האמונה רק בהעלם גדול מאד מאד כמו שהיו ישראל במצרים, הגם גאט איז בא זיין אויך אלץ צו גלייבין אויף אים, עכ"ז האבין זיין קיין ארט ניט לאמונה זו אז אלץ איז גאט, אבער חסידים האבין דאס לעולם, און גאנץ אלטע חסידים תלמידי הרב מוהרמ"נ מטשאר' נ"ע האט דאס בוקע געווען גאר ווילד, מחמת שלא היה להם התבוננות הרבה, ובתלמידי אדמו"ר נ"ע ישנה בזכות יותר ובב' אופנים, הא' כנ"ל, והב' בהגיע המחשבה בשעת מעשה אף אים אליין אז הוא בציור אופן עס איז מער ניטא וויא ער אליין און ווידער קעריין אלץ איז גאט. והוא אמיתי' רז"ש של חיות הנשמה ושרשה למעלה מטול"מ, אא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, רק שזו האמונה היא בבתי' קטנות כתינוק המכיר ויודע את אביו היטיב, שההכרה היא שזה כהכרת הגדול, שאין הגדול יודע יותר באמיתי' שזה אביו ממה שיודע הקטן, אך הקטן אינו יודע כלל איך הוא אביו, שאינו בגדר שייכות ידיעה ולא בגדר צורך ידיעה כלל, משא"כ הגדול יודע בטוב שהוא אביו בטוב טעם ודעת היטיב להבין איך שהוא גמט' ממהותו ועצמותו ממש, והיינו דוקא כשיודע ידיעת הקטנות שהוא אביו יוכל לידע הסוד"ד בידיעה זו,

משא"כ אם לא יודע שהוא אביו בידיעת הקטנות לא יכיר בשכלו בשום אופן שהוא נמשך ממהות ועצמות זה האיש. נמצא שידיעת הגדלות הוא שורה על ידיעת הקטנות דוקא ולא מצד השכל בעצמו כו'.

וכמ"כ בנמשל לענינינו גדלות האמונה הזאת המתבארת בקונטרס ההתבוננות אין לה מקום ושייכות לשכל אנושי כלל וכלל, רק הוא באמונה בחי' אמונה הטהורה שעלי' שורה הגדלות והוא הגדלת כח הנה"א שתדע אמונתה בטוב טעם ודעת, אך לא בבחי' השגה כלל כ"א בבחי' אמונה שזהו כח הנשמה כו'. ואין להאריך כמבואר בקונט' הנ"ל שאפי' בבחי' ירידה והלבשה בבחי' השגה אין בההשגה רק בבחי' א"ק אך לא אפי' מראשית הקו דגם מחשבה דא"ק לא תפיסא בי' וכנ"ל, וגדלות זו באה מב' דברים וכמשל ציורים דקים ומשובחים המפותחים על דבר המבהיק שהרואה בדרך העברה אין רואה כלל שיש שם ציורים והשווה בהסתכלות רואה שיש שם איזה דבר אבל לא יוכל לעמוד עליהם עד שיקח סמים מרופא מובהק לחזק כח ראייתו. והנה כבר היה מספיק זה המשל הא' להבין מתוכו הנמשל, רק שעת צרה היא עתה ויוכל להעלות במח' שגם שם יש ציורים כנ"ל, לזה מההכרח לבאר שענין המשל הוא בב' דברים, הא' השהיות בהסתכלות, והב' קבלת סמים לכתול עיני ראייתו סמים טובים מרופא מובהק, והם החסידות הטובים והיקרים שהיו נשמעים מפי אדמו"ר נ"ע שהם היו מרפא לנה"א דוקא לחזק כחה להיות לה טו"ד באמונתה לא מצד מתיקות הסבר דברי התורה, רק מצד האור שהיה מאיר בדבריו הקדושים לחזק כח הנשמה להכיר היטיב בטוב טעם ודעת איך הוא ענין אמונתה הנ"ל אז אלץ איז גאט אפילו דיא וועלט המורגש בשעת מעשה אין חשך דוקא כנ"ל, אוז מער נישט אז ער אליין בבחי' רו"ש הנ"ל.

ואני הכותב האב מקיא גיווען חלב שינקתי ממעי אמי על אמונה זו, שבחי' הקטנות הנ"ל נסע אדמו"ר נ"ע בקרבי בתורה ואפו לחמכם בתנור אחד, והתחילה לצמוח ולהתגדל ע"י בנו אדמו"ר הרב שי', ורק שהיו עיני טרוטות ולא יכולתי לחזקה היטיב, והייתי חפץ לשמוע באר היטיב בפי' דוקא, וע"ז הרביתי בצעטליך ובשאלות ובקשות, ואדמו"ר דחה אותי כמה וכמה פעמים, וקבלתי צער ועינוי גדול עד שפ"א הצליח צעטיל שלי, ותיכף הבטיח לי להגיד חסידות ביחידות, אח"כ נעשה שהיו שם עשרה אנשים ובתוכם רי"ח מדרויא, ומה לי להאריך מעניני התורה שאמר אז, בקיצור עמדתי מרעיד ולא ידעתי אם הוא יום אם לילה, ואחר כלותו לדבר כתף ירה בקרבי אור ותועף. ועוז אמונה הנ"ל עד שנתעורר אז אצלי חפץ לילך לצעוק ברחובות כ"ז כנ"ל, עד שנפל בדעתי איזה טעם שלא צריך לעשות כן, ואיני זוכר עתה רמז מזה הטעם רק הסכמה חזקה נשארה בלבי מאז, חי ה' וחי נפשי שאינני מגזם אפילו דיבור א' בזה.

צעטיל א' מהררי"א הנ"ל לאדמו"ר נ"ע

ריו.

הנחץ השיאני לבוא עם הספר לגלות נקודת לבבי אשר עליו אני מתחפש ובא בשאלות וענינים ומבקשה כמסמונים, והוא כי עד מתי לדעה הרעה הזאת שההרגל לדבר הכל בלשון זאת אנו משיגים וזאת אין אנו משיגים וכדומה, הלא הא"ס לבדו הוא וכל הארות והשפעות וכחות מצומצמים הנמצאים ממנו הנה הכל בבחי' לבדו הוא שה"ז ענין א"ס שאין לו תכלה ח"ו רק שעלתה בחי' מלכותו ונעשית בחי' רצונו להיות מדריגות שפלים ובבחי' זולתו ויהי כן הנה אין בהם רק רצונו ואין שהי' העלי' ברצון ערך שפלות כל מדרגה ומדרגה כן נמשך ונעשה ועדיין הכל לבדו הוא כי מאין ולאין נמצא וכו', אך מאחר שהוצרך להמשיך

אהובי אחי ורעי ידידי נפשי העומדים על התורה והעבודה
החפצים ומשתוקקים ליאור נפשם באור החיים ולהתקשר באמיתת נקודתם
לאדמו"ר שי' ולטעום מיערות דבש נעימות צוף דבריו ואמריו הנעימים
להיות נתפס ונקלט בתוכם להיות אור וחיות ממש לתאיר נפשנו ממחשכי
חשכת הגוף וחיות נה"ב המחשיך ומסתיר על אור הנפש, אשר באמת הם שני
הפכים מובדלים בטבעם להיות כי רוח הבהמה יורדת למטה לארץ וכל טבעה
ותשוקתה לדבר גשמי ומורגש ויש ונפרד, ורוח האדם היא העולה למעלה
מעלה וכל טבעה ותשוקתה וחשקתה לעלות ולהפרד מהפתילה להיות עולה
בלהב השמימה בכדי לדבקה בו ולהבטל וליכלל באור עולם ואוצר החיים
האמיתי שאינו מורגש ונתפס בשום דבר הנראה יש ודבר בפ"ע. ובכדי
שתוכל נפשו האלקית לקבל חלקה ממקור החיים שתוכל להתלבש בנפשו
החיונית להיותה היא מסכמת לרצון הנפה"א להיותם לאחדים ממש, א"א
כ"א ע"י עמוד א' יסו"ע וצדיק שמו אשר הוא צנור ומעבר החיות ואוא"ס
ב"ה ממקור החיים לחלק לכאו"א כפי חלקו הראוי לו וסובל שני הפכים
לחברם ולקשרם להיות לאחדים כמ"ש כי כל בשו"א כתרגומו דאחיד כנ"ל.
וביאור הדברים כי הנה ידוע לכל איש משכיל כי כל ישראל בכלל
נק' איש א' וקומה שלימה וכמו שהגוף נתחלק לאברים פרטים אף שכולם
מקבלים חיותם מהנפש בשוה אעפי"כ אין צמצומם שוה ואינם יכולים
לקבל חיותם הראוי להם כ"א דרך המוח אשר בתוכו מאיר הנפש ומשם יפרד
להשפיע לכאו"א כדי חיותם הצריך להם. ככה ממש אף שישראל כולם בכלל
עלו במחשבה וכולם נק' בניס למקום כמשל הבן הנמשך ממוח האב כמבואר
בתניא, אעפי"כ אינם יכולים לקבל חלקי חיות נשמתם ממקור החיים א"ס
ב"ה כ"א דרך חכם וצדיק שבדור ונק' ראשי אלפי ישראל שהוא בחי' ראש
ומוח אשר בתוכו מאיר ואוא"ס ב"ה שאינו נתפס בשום שכל והשגה ולית
מחת"ב להאיר לו באור תורה, ובאור תורתו ממשיך חיים לנפשותינו
להאירה ולכללה באור וחיות האמיתי ולכאו"א חלקו הראוי לו ממקור
החיים א"ס ב"ה.

והנה ידוע למשכילים כי כל מקבל אינו בערך המשפיע כלל ובכדי
שיוכל לקבל אור חיותו והשפעתו מהמשפיע להתפשט ולהתלבש בו מאחר
שאינו מערכו כלל, מוכרח המקבל להעלות לו מ"ן למקור עיקר חיותו
להכלל בהמשפיע ונעשה מעבר אשר דרך בו ימשך חיות ערך השפעתו של
המשפיע להמקבל להיות נתפס בתוכו לחיות ממש אף שאינו מערכו כלל,
וכמו שאנו רואים במשל הגשמי כי בכדי שיוכלו אברי הגוף הגשמי
להתקשר לחיות הנפש בכדי לחיות דרך המוח כנ"ל בחיות רוחני והשכלה
אשר אינם מערך זה הרי כולם משמשים להמוח בעניינים גשמיים באכילה
ושתי' והמובחר עולה למוח ושמה ישוב לחיות ממש ונעשה כלי לקשר חיות
הנפש להתפשט דרך המוח להשפיע לכל האיברים חיות רוחני והשכלה
כנ"ל. ואם לא יאכל כנ"ל אין כח בהאיברים לקבל חיות מהנפש דרך
המוח כי רחוקים מאד בתכלית הריחוק, לכן צריך להיות ממוצע ביניהם,
וככה ממש א"א לקבל חיות נשמתם מחכם וצדיק שבדור בלתי כלי ממוצע,
והוא עמלו אשר יעמול האדם בחיות נפשו להצטרפות פרנסתו לפרנס וליתן
לו כל הצטרפות שלו וישוב אצלו לחיות ממש המדובק ונכלל באור ה'
ה"ז כלי ומעבר להיות נתפס בתוכינו לחיותינו. אבל בלתי זה רחוק
מאד ערכנו מערכו כנ"ל במשל בארוכה ומשם יובן וד"ל. וזהו מארז"ל
כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה ואמרו ברוך שברא כל אלו לשמשני
וכמה מאמרים, וממילא יובן שכאשר ישים חיי נפשו עיקר וזה יחשב

אצלו בערך נתינה הרי אין חיותו נעשה כלי לזה רק הוא חיות בפ"ע ורחוק מאד לקבל דבריו להיות נתפס בתוכם לחיות ממש מחמת ההבדל וההרחק הגדול שביניהם ואינם מערכו כלל אבל העיקר הוא יותר מכדי יכולתו הרי הוא מחיי' נפשו ממש ונעשה כלי אל חיותו האמיתי כנ"ל. וזו היא התקשרות האמיתי הנז' בדרז"ל, ולא כמו אותן המדמין התקשרות הצדיקים מחמת שאוהב אותן בלבד כי באמת אפי' לא הי' רצון ותשוקה אחר זולת להוי' השוכן ומלוּבש בתוכם ה"ה ג"כ חסר מן האמת כידוע שכל דבר צריך אתדל"ת כאשר אנו רואין שאוי"ר נקרא רק גדפין להעלות המצוה, אבל אם ירצה לקיים המצוה באהבה לבדה בלא עשי' הרי"ז לא יצא ומבואר לכל משכיל, וד"ל.

אשר אהבתנו מגושמים בחומר הגוף הגשמי אין תפול ותתיחס אליו שם הדבי' שאינו כערכו כלל וממש שני הפכים, אבל הדביקות האמיתי בהצטרף אל אהבתו המעשה אשר יעשה ויעמול בחיות נפשו והוא נותן ממש מחיות נפשו וישוב לבשר מבשרו וחיים לנפש הצדיק אשר כולו נכלל ומדובק באור ה' הרי חיות נפשו נעשה כלי להיות עובר דרך נפשו האלקית המושרשת שם אור חיות תורתו ודבר ה' אשר בפיו להיות לו לאור וחיות האמיתי מחיי החיים כנ"ל. וכמשל היד הגשמי כאשר נעריך הכלי שלה בלי הפעולה הרי רחוק מאד מערך המוח והשכל וכאשר עושה רצון הנפש דרך המוח אז נעשה ממש לאחדים כי אנו רואים שכל במעשה היד אף שהיד בעצמו אינו תופס המוח כנ"ל. לכן כתוב בתורה אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם דבר הוי' דייקא. וזהו התקשרות ודביקות האמיתי המוזכר בדרז"ל וכי אפשר כו' אלא הדבק בת"חכו' ואמרו גדליהו משל אחיו דייקא, והתקשרות זה לעולם לא יפרה בזה ובבא, והדברים ארוכים אין שיעור אך אמיתי' הם הדברים אינם בנויים בשכל אנושי ולא מלבי ושכלי הם בדויים ח"ו רק בנויים ומיוסדים על אדני פז ויסודותם בהררי קדש קדושת תורתו של רבי המאיר לארץ ולדרים באור תורתו ומאיר פני תבל בחכמתו והמחיי' חיים ממש לנפשותינו, ה' יאריך ימיו ושנותיו בטוב ונעימות ויזכנו ליאור באור תורתו.

והנה אחר הדברים ואמת האלה כל איש הירא וחרד אל דבר ה' ואל טובו ורוצה לחוס על נפשו להוציאה ממאסרה ולהאירה באור החיים ולדבקה בו בהעלותו על לבו כל אלה הדברים ויתבונן מהם מעיקרא ושרשא דכולא אשר כל כלא ממש חשיבי ואינם נחשבים לחיים אין יתנו דומי לנפשם להשים חיי נפשו הבהמיים לעיקר ובוודאי אין כסף נחשב כלל וכל אשר לו יתן כו', וזהו אם על חיי בשר כו' עאכו"כ חיי' העיקרי אחרי ראיתי ושמתי לבי על (עמודים?) (ענינים?) אלו וראיתי הצטרכות אדמו"ר שי' כי רבה היא ואינה מספקת לו, וגם מלבד הצטרכות פרנסת ביתו הכל תלוי עליו הצטרכות כללי ופרטי וכל איש מצוק ומר נפש וכל אשר לו נושה בא אליו אשר יספור יסופר יגיד עליו רעי ידיד נפשי ציר נאמן שוד"ר מוכ"ז שי' אליו תשמעון ואין משיב על לב עד"ז לפקח לב על מקור חיי נפשותינו אשר אחוזים ונכללים בו כנ"ל. וגם מלבד זה כל דבר צוקה ותפלה תחינה באיזה צער ח"ו בני חיי ומזוני הכל בא אליו מלבד טרדת כללי ופרטי, ואם אמנם חיות מצוים להעשירו כאשר אמרו גדלהו כנ"ל, עכ"פ ראוי להיות שלא ימעט פרנסת ביתו מהיות בריוח. לכן אזרתי כגבור חלצי אף כי מי אנכי, אך במקום שאין אנשים כו' ואמרתי ויהי מה ארוצה נא בכל כחי לזרז בזירוז אחר זירוז וקורא אני אליהם בקריאה של חיבה לאמור עמדו על נפשותיכם והתחזקו ויהי' לבני חיל נגד היצר המרפה ידיהם להשים ערכם, בוזו כסף בוזו זהב ואין קצה כנ"ל, וכסף משנה קחו וישנו

וישלשו ובוודאי יתעלה אי"ה מעלה מעלה עד רום המעלות אל מקור נשמותיהם לדבקם דרך סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה להיות עולים ויורדים בו חיות נפשותיכם בגשמיות ורוחניות ויתברכו ממקור הברכות. ומחמת בטחוני במטיבם וחפצם האמיתי להתקשר באמיתת חיות קצרתי ואומר שלום מעם הש"י כדברי ידידם מלב ונפש

אהרן בכה משה סג"ל
עוד זאת אדרוש מאתם אשר כאו"א יסלק ערך נדבתו במזומן דוקא ולא יאחר נדרו על זמן אחר ח"ו נא ונא לא לשנות.

אהרן הנ"ל

[אח"י 1234567]

עוד מכתב מהנ"ל בענין הנ"ל

רכ.

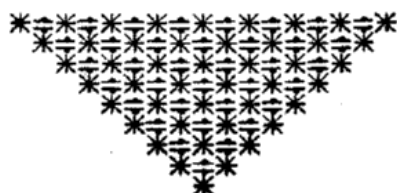
אחד"ש כמשפט לאוהבי שמו, באתי לעורר לבבות המשכילים והחרידים אל דבר ה' המתקדשים והמטהרים בנתינתם העולה לגבוה ק"ק כבוד אדמו"ר שית' אשרי חלקם בחיים מה רב טובם הצפון וגנוז ונעלם בבחי' נעלמה מכל חי בבחי' סתימא ובמעשה ידיהם בנתינתם זה ממשיכים נועם ה' אלקינו עלינו אשר ידוע מאמר הזוה"ק אשר מנועם ה' כולו עלמין מתזנין להיות שורה עלינו בבחי' מקיף כללי עד ומעשה ידינו כוננהו עלינו כידוע אשר כל מעשי המצות הם בבחינת מקיפים דהיינו ע"י מעשה המצות ממשיכים נועם ה' ואורו הבב"ת אשר לית מח' תב"כ להיות שורה עלינו בבחי' מקיף פרטי רמ"ח מצות רמ"ח שייפין, והנה הגם שהוא בלא"ה סוכ"ע ואין דבר נעלם ממנו וצופה ומביט עד סוף כ"ד מרכ"ד עד שלשול קטן שבים הכל מוקף ממנו ית' אך בכדי להיות שמו ית' נקרא עלינו ביחוד בבחי' מקיף, תלוי במעשה המצות, כמובן ממשל גשמי דעת הקטן הוא מוקף בדעת הגדול המופלג בחכמה אעפ"כ לא שייך לומר עליו שהוא מקיף כי אין ערוך לו כ"א כאשר בחפצו ורצונו לצמצם שכלו הרחב להשפיע שכל הקטן אז שייך בו לשון הקפה, כן מובן הנמשל אשר אין ערוך אלף אלפים אשר נועם ה' ואורו הבב"ת בבחי' א"ס אין ערוך לו וכולא קמי' כלא ממש חשיב אין שייך עליו לומר שהוא בבחי' מקיף עלינו כ"א באתעדל"ת למס"נ באחד בבחי' חשובה הוא ממשיך נועם ה' אלקינו עלינו בבחי' מקיף כללי ומעשי ידינו כוננה עלינו בבחי' פרטי, והדבר מובן לכל המבין באור תורתו של אדמו"ר הק' המאיר לארץ ולדורים ואומר עוד ומעשה ידינו כוננהו דהיינו להאיר אורה בתוך תוכינו כאו"א לפום שיעורא דילי' בבחי' חיותו להיות נתפס בשכלנו כי זה כל האדם שממקיף זה יושפע לפנימי דהיינו להבין ולהשכיל ולהתפעל מדבר שהוא למעלה מהדעת שהוא תלוי ג"כ במעשה ידינו והן הן מארז"ל וכי אפשר להדבק בו אלא הדבק בת"ח כי מאחר שבנתינה זו אשר מלוש בתוכה חיותו ושכלו וכוחו עולה למקום ק"ק כן הוא המדה והכללי להמשיך מנועם ה' המלוש בתוכו להשפיע בתוכינו בבחי' חיות ממש ע"י דבריו הקדושים הנשמעים מפה קדשו כאשר כבר מלתו אקורה באריכות כמה פעמים אשר מכל הדברים מובן שזהו יסוד המעמיד ומכוון כל התורה והעבודה לכן נאמר כוננהו בתם שזהו עיקר ההתכוננות הן מצד המשפיע והן מצד המקבל וד"ל. אשר ע"כ באתי לעורר לב אחינו וריעינו שיוסיפו כאו"א בתוס' מרובות על נתינתם דאשתקד כי ההוספה מצטרפת מאד הן מצד המשפיע הסובב כבוד קדושת רבינו שיחי' שרבו הצטרכויותיו כעת, וגם כי רבו צדקות פרזונו בישראל מחמת שרבו המבקשים עזר והצלה בכמה אופנים שנתדלדלו אנשי מדינתנו מחמת מניעות הפרנסה ה' ירחם, וממילא מובן אשר נתמעטו המתנדבים בעם מטעם הנ"ל מלבד כמה הצטרפות כללית כאשר

יפרש הכל חביבי וידידי מוכ"ז נ"י והן מצד הנסבב אשר ברבות
טרדות הפרנסה על כאו"א נתמעטו הלבבות בקצת בצבודה והילוך בקדש
מרוב עול המחשיך וכ"ז היא עצתם לעמוד על נפשם בתת ממעשי ידם
בטרדתם יתר על כחם בזה יגדל כחם להאיר על נפשם, וזהו גלגל החוזר
רו"ש סופן בתחילתן.

והנה מפי עליון לא תצא הרעות כ"א הטוב הגנוז כי בימי הגלות
הטוב האמיתי גנוז ברעות כידוע מענין קללות שבמשנה תורה כמבואר
בזה"ק ומארו"ל אין לך יום שאין קללתו מרובה כו' וידוע למשכילים
אדרבה שבכל יום ניתוספים אורות והאורות מרובות בעליות חדשות
עילוי אחר עילוי ומשיח צדקנו יבוא דוקא בדורות אחרונים ולא בא
בדורות הראשונים, ואך באמת יובן לכל מבין אור תורתו של רבינו
שיחי' ממשל אב המכה את בנו מה שיוסף להכות אותו יותר מלובש בתוכו
הרחמנות והאהבה אמיתית עד שירבה לדקדק ואם שב אל מכהו לעשות
רצונו ממילא יתהפכו כל הצמצומים להתגלות האהבה ביתר שאת מקודם
שלא הי' מדקדק כמו כ"כ ומכניס א"ע בכל כחו, וזהו מאמר הכתוב אשר
הראיתי צרות רבות ורעות בכדי שתשוב תחייני ומתהומות הארץ וכו'
תשוב דווקא מעומק' המוסתר תשוב תעליני ומחמת זה תרב גדולתי ותסב
תנחמני דהיינו שיתגלה אורות עליונים סוכ"ע לנחמני מה שלא הי'
יכול להתגלות כמשל שכל הגדול אשר א"א למקבל לקבלו מוכרח להסתירו
במשל והסתר גדול וע"י התגלות המשל בזה מובן הנמשל, והדברים
ארוכים ומובנים לכל אשר חננו ה' דיעה.

וא"כ מהדברים האלה אל יפלא בעיני אהובינו מריבוי ההצטרכות
הנ"ל וגם מטרדתם המחשיך כנ"ל כי הכל לטובותימו וצדקה עשה ה' עמו
להחיותינו כהיום הזה באמת כו' אשר ע"כ כל איש הנלבב ילהיב לבבו
דווקא בתוס' מרובות אשר זה יהי' להתגלות טובתם ואורם האמיתי
להאירו בהארה רבה לצאת מן החושך המלוכש בה ומסתירו ויאיר אורו
וברכתו עלינו בהתגלות טובו עלינו בגשמיות ורוחניות ויקויים בנו
המקרא שהתחלתי בו מרישא לסיפא דהיינו שמחנו כימות עניתנו שנות
ראינו רעה כמ"כ יראה אל עבדיך פעלך והדרך כו' ואז ויהי נועם כו'
ומעשה ידינו כו' ומחמת זה יושב בסתר עליון בבחינות סדכ"ס יומשך
למטה להתלונן בצל שדי להיות מקיף לנו בבחי' עולם ויומשך עוד
להיות אומר לה' מחסי וכו' אלקי אבטח בו בבחי' פנימיות ויומשך עוד
כי הוא יצילך מפח כו' להיות שמירה בפרט מן החיצונים כו' כל הענין
עד אורך ימים אשביעהו כו' אורכא דיומין ואראהו בישועתי דייקא,
וכאשר יפרש שיחתו ויגיד עלי רעי חביבי וידיד נפשי השד"ר מהרי"ל
מוכ"ז בביאור הדברים כי קצתני במכתב, וה' יאיר אורו וטובו עלינו
בהגלות נגלות עלינו ממעטה לבושו וכבוד ה' עלינו יראה בהשפיע
עלינו נועם טובו בלי לבושים המסתירים וכמאמר הכ' חשף ה' את זרוע
קדשו וכו' ולא יכנף עוד כו' ויצו ה' את ברכתו לברך את כל מעשה
ידיהם בברכה וטוב ושלום מה' המברך את עמו ישראל בשלום בכל טוב
כנפשם ונפש דוש"ת וטובתם בלב ונפש חפיצה

אהרן סג"ל.

הערות וציונים

סעיף

- א ראה גם לקוטי ספורים ע' ט' או' ב'.
אוצר החכמה
- ב ראה במאה שערים אמרי קדש סו"ס ח (דף כח) מאדה"ז בשם הבעש"ט באו"א קצת.
- ד השווה לקו"ס ע' יד או' ז.
- ה הביאור בזה ראה בשי' ש"פ שמיני חשכ"ו (או' ז).
- ז בספורים נוראים (ע' כ, ד"ה לתת זכרון) באו"א ושנויים.
- י (פולט המשרת) בבוצינא קדישא או' ז כותב ששמו הי' ר' אלימלך המכונה פילט, והי' אחיו של ר' אליעזר ליפא (ראה לקמן הע' לאו' סז) אביהם של ר' זוסיא ור' אלימלך.
- יג ע"ד בקור אדה"א אצל רמ"ח ראה בבית רבי דף לט הע' ג, ושם פ"כ ע"ד אדה"ז ורמ"ח.
- יד (והשיב להם אדמו"ר) להעיר גם מדברי אדה"ז - בית רבי ע' 126 הע' ה, ובשמועות וספורים ע' כב או' סו: "ער איז דאך מלאך מיכאל".
- טו בבית רבי ע' 130 הע' ה באו"א, ובשמו"ס ע' קסח או' טו באו"א, וכן בלקו"ס ע' רצ או' כב.
- יט (השלך על ה') ראה תורת הצ"צ בשם הבעש"ט בפלח הרמון בראשית ע' 124 או' ח.
- כ (גם בלא אהוי"ר יכולים) ראה תורת חיים בראשית דף נ ע"ד (סוף או' יח).
- (מהאזה"ח) ראה ב"קובץ מרחפת" ספורי מעשיות ע' לה סעי' יט, שעל האורה"ח סיים אדה"ז "ומ"מ אין הלכה כספרו פר"ח, ולעו"ז וכו' עיי"ש.
- כא ראה כעין זה בשמו"ס ע' מו או' ד מאדמו"ר מהר"ש.
- כב בבית רבי ע' 22 הע' ג בשנויים קלים, ובנוסח ידי' (בדברי הרמ"מ) טעם לשבח.
- כד ראה גם בלשמע און ע' 22 או' ח.
- כה (ולא נתנכר) ברמ"ח אותיות (אות קעט) באו"א קצת.
- כס ראה בלשמע און ע' 36 או' מב נוסח שונה.
- לב בלקו"ס ע' ס או' נט באו"א.
- לג (לומר להניח) ראה בבאה"ט סי' כה או' ו ובשע"ת שם אות ו. בלקו"ס ע' עג או' פה כותב במקום זה ע"ד ברכת כהנים. וראה שם עוד דברי רש"ג.
- לד ראה ד"ה יו"ט שר"ה תרס"ו קרוב לסופו בשם אדה"ז.

לה	כנראה שלמעשה זה מרמז בבית רבי ע' 116 הע' ג.
לה	השווה בית רבי ע' 184.
לט	ראה בלקו"ס ע' צ או' יג.
מ	השווה לשמע און ע' 183 או' מג.
מא	(זאל ער דאס געפינען בא זיך) ראה ד"ה אם רוח המושל (קונטרס ל) דף שס, ובמכ' כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע שס ע' 716.
מח	לשם השוואה מועתק בזה קטע ממעשה הנדפס בסו"ס מגלה עמוקות עה"ת (לעמבערג חרמ"ב; נ.י. חטי"ח):...ויצאה נשמתו בטהרה והי' לו הספד גדול ולווי' כנהוג והי' יכרוז יוצא מ"ה שילכו כנגדו מפמלי' של מעלה והצדיקים לנגדו וכרוז יוצא שאין לו גיהנם כי לא חטא, והב"ח לא רצה לכנוס בג"ע מפני מה אין לו גיהנם וצדיקים אחרים יש להם גיהנום, והיז מכריזים בשמים אפשר יודע א' מן העבירה שעשה אפי' בשוגג כדי שיכנס בגיהנם, והי' בא קטרוג א' ואמר שהוא יודע, ואמר פ"א הלך להתפלל לכה"כ בשבת והי' לבוש בגד עם ברייטיל כמו שנהגו מכבר בב"י, והיו עומדים כלאים ברחוב, דהיינו שור עם סוס יחדיו, והי' כי ראו אותו באותו לבוש ובעתו מפניו והלכו מחמתו, ואף שוגג צריך כפרה, והי' מצננין הגיהנם שעה וחצי והיו מכניסין אותו בגיהנם, והי' מעלה כמה נשמות עמו ואחר כך שעלה בשמים הי' רעש גדול מחמת שהתיר ספק חדש, והי' מכבדין אותו שידרוש בחדש דרשה שיוכת מתורה שבע"פ כמאמרו, והי' דורש שלשים יום וייתי גיהנם וע"כ.
נט	השווה לקו"ס ע' קלו או' עח.
סג	ע"ד מנהג הצ"צ בסיום הס"ת בחשאי - ראה גם ברשימת יומנו של כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע בתולדות ימי חי' כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בקונטרס חנוך לנער ע' 5. ^{מחיר 1234567} ולהעיר ממכתב כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ בקובץ מכתבים ג' (ע' 7) ע"ד הפומבי (ובפרט שס בע' 10).
סה	(הפס' מעונה וכו') ראה שס במכ' אדזי"ע שג"כ לא הביאו, ואולי יש להעיר ממנהגנו שאין קוראין בליל שמח"ת קריאת "מעונה וגו'" בשמו"ס (ע' יח) ובלקו"ס (ע' נח) מסופר זאת על אדה"ז, ובשמו"ס שהי' צ"ל <u>הלבנה במילואה</u> , ועוד שנויים בין הג' נוסחאות.
סז	(אביהם הי' וכו') במפתח השמות (לקמן) נסמן שמו ר' אליעזר ליפא, והוא עפ"י רשימת כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע בסה"מ חטי"א (קו' צג) ע' 309 (עיי"ש תולדות חייהם), בבוצינא קדישא או' ב מביא כמה גירסאות בשמו (ר' אברהם, רמ"ל, ר"י) ולבסוף נוטה (ע"פ מכתבי יודעי דבר) ששמו ר' אליעזר ליפא, ושכמו"כ על מצבתו נרשם רא"ל. וכך מביא גם בס' אגרות קודש (הרב יואל דסקין, ירושלים תרצ"ג) ע' יח מספר מים רבים.
	ראה לקו"ס ע' רפה או' יא.
עג	מובא בבית רבי ע' 130 הע' ג.

עו	(לפני הקדיש דנעילה) במפתח הנגונים בספר הנגונים ע' מט טעי' כו שהי' מנגנו קודם קדיש שלפני תפלת מוסף בר"ה ויו"כ. ושם נגון כ"ו נכתב בשנויים קלים.
עח	ראה לקו"ס ע' רפד או' יוד.
פג	בשמו"ס ע' קעב או' כד באו"א קצת, וראה לקו"ס ע' שנט אות ח.
פד	ראה לקו"ס ע' שס או' ט. 1234567
פה	השווה לשמע און ע' 42 או"א ט.
פז	(ר"ה אמר עליו) ראה בלקו"ס ע' שלח או' פב.
צא	(איך ווייס) נ"א "איך רייד", וכ"ה ברמ"ח אותיות.
קב	בספורי חסידים (על פרה"ש) ע' 375 באריכות.
קד	מובא במשמרת שלום (להרה"צ מקוידנוב) בשם א' הצדיקים.
קה	בלקו"ס ע' צחר או' יא כ"כ בשם ר"ה, עיי"ש.
קיב	(הגאון ר' אברהם דוב) כ"כ גם בתולדות ר"ה (בתחלת פה"ר) וצ"ע מדוע בהערות וציונים לפה"ר בראשית (דף קנג) אין מייחסים לו דברי "הצדיק ר"א ז"ל מזיטאמיר", שהרי הי' האב"ד דשם (כמ"ש בתולדות ר"ה).
	(העולם אומרים) להעיר מתולדות ר"ה שהי' נוסע אל ר"מ מטשערנאביל (וראה שם הע' 6, ודברי נכד ר"ה (שם ע' viii) בית רבי ע' קד, לשמע און ע' 194 או' ב.
קיד	ראה נ"א לקמן או' קמט, ובהע' לשם.
קיו	בלקו"ד דף ל שתי נוסחאות אחרות בדברי הקדוש, ובבית רבי ע' 88 נוסחא הד'.
קכ	(נשאל מדוע בג' שמות) ראה ענין זה במכ' כ"ק אדמו"ר שליט"א הנדפס בלקוטי ביאורים בספר התניא ע' תא.
קכה	ראה בבית רבי ע' 204 שלא הי' זה דרוש כי עמך מקו"ח (אלא הדרוש זכר רב הנדפס בסדור) ורק סיים בתיבות כי עמך מקו"ח מחיי החיים, וכ"כ בהקדמת בן אדה"א (רמ"נ ז"ל) לתורת חיים בראשית. אולם בספורים נוראים (ע' לז ד"ה וכאשר הייתי) כותב ג"כ שהי' הדרוש כי עמך מקו"ח, אולם שם כותב שסיים במלים "באורך נראה אור".
קכו	(למא' עשירי) ראה לקמן או' קמו - כי ע"ע העיד וכו', ולקו"ס ע' רצו או' ג.
קכז	(ר"מ מזלאצעוו) ראה בספר הנגונים - מפתח הנגונים - ע' מז טעי' כב. (ובבית רבי ע' 6 שקבל מהבעש"ט).
קכט	מובא בשי' ש"פ שלח תשי"ב בשם הלובלינער.
קלג	(תחלה כתב החנוך ושעה"י) ראה הע' כ"ק אדמו"ר שליט"א בהערות ותקונים לתניא לדף עה ע"ב.

- שם (נגד ק"ן סדה"ת) ראה קצורים והערות לתניא ע' קכג. (והא רלכאורה ישנן נ"ד סדרים, כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א: ראה שם הגדולים לחיד"א חלק ספרים סוף אות - ג').
- קלד ראה בסוף המבוא לספר הנגונים (ע' כב) שתי גירסאות אחרות בדברי ר"ה, וכיוצא בו בשם אדה"ז (והם - דברי אדה"ז - משיחת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע, ראה ספר השיחות תש"ד ע' 92).
- קלה (בן יג) בתולדות ר"ה (בראש פה"ר): בן יג"ש כבר הי' בקי בש"ס ופוסקים, לומד בסה"ק ומתפלל בכוונות האריז"ל - בהיותו בן ט"ו שנה כבר הי' בקי בכל כתבי האריז"ל.
- קמ (וכ"ה בגמ') פסחים קיא, א.
- (הלחש נגד הלבנה) ראה בחק עולם (בקו' ברית עולם) בסדר קדוש"ל שכ"כ מהמגיד מטשערנאביל בשם הריב"ש, ובטעה"מ (ע' רג) כ"כ בשם הרה"צ מרוזין, וראה בסי' יעב"ץ, ובס' שערי האמונה בשם ס' בארות המים.
- קמא כתב בברכ"י יו"ד סי' רצ"ט סק"א: זה שנים כן באו סיעת ספריא מקרית חוצות לשכון כבוד בארץ וחרי מינייהו רבנן המתקדשים והמטהרים בהדרי' הדריים ועין רואה הני מאני דרבנן מכף רגל ועד ראש לבושי משי ואיבעיא להו לרבנן מה מצוה זו ומצאה הקפידה אמור רבנן בטעמא כי לדעתם חוטי פשתן על ערבי"ם בכל בגדי צמר שבעולם והוו כלאים דין גרמא דשוייהו אנפשיהו לכל בגדי צמר מ"מ כבגד כלאים, אלו דבריהם, ויהי מאז הי' בקרבי כאש בוערת אך לא הי' אדם מרבני עיר קדשנו ואנשי מעשה דחש לה כי בכל גלילות ארבע כנפות הארץ כל ישראל לובשים בגד צמר מכל המקומות כמפורסם, ולבי הי' מהסס תדיר במימר קדישינן הנהו חסידי, אך זה היום וכו' עיי"ש.
- ובחח"ס או"ח סו"ס טו, ובסי' טז (בתוך הדברים והשקו"ט בהם עיי"ש): בודאי אם רצה להתקדש ולהטהר עצמו במותר לו שלא ללבוש כלל בגדי צמר מהיום והלאה קדוש יאמר לו. וראה בלשמע און ע' 173 או' טז אודות רי"א מהאמיל, ובקובץ "מרחפת" (ברוקלין תשכ"ח) ספורים ע' כא סעי' ח אודות ר"ה.
- קמב (טלית מאשין) ראה בשמו"ס ע' נה (או' יוד) מאדה"ז ואדנ"ע, בית רבי ע' 138 הע' א' מהצ"צ ור' נחמי' (וראה בספרו שו"ת דברי נחמי' או"ח סי' א-ח).
- קמה (כבכל יו"ט שני ש"פ) בלקו"ס ע' רצו או' ז שכך נהג ר"ה באחש"פ (והכי מוכח לכאן מענינו).
- קמו (כי ע"ע העיד) ראה לעיל קכו והע' לשם.
- (והוא מדחה אותם) ראה אגה"ק סכ"ב, אולם ראה ד"ה זכה עזר (מאה שערים - אמרי קודש סו"ס מד, ע' לח), שי' ש"פ ויצא תשי"א או' יו"ד (ע' סה), שי' כ' מנ"א תשי"ג או' כס (ע' 210).
- (מאה שערים - אמרי קודש סו"ס ס' מד, ע' לח). שי' ש"פ ויצא

- קמז ראה בית רבי ע' 208 הע' ב.
- קמט (סגולה למח"ז בעת התפלה הוא ג' דברים) ראה לקו"ת דברים ד"ה תחת אשר לא עבדת (מב, ג) או' ג: וג' דברים הם להטיר כל המונעים בתפלה וכו', אלא של העיר שבלקו"ת מסמע דטבילת עזרא דוקא וכאן מסמע לכאו' ענין רבוי הטבילות בכלל, וכן בלקו"ת דברי מוסר ובפרט הנמצאים בזהר וכאן מסמע דוקא זהר. (וראה בלשמע און ע' 196 או' ס' דברי הצ"צ על לקו"ת הנ"ל: זהר - האט דאך דער זיידע געמיינט חסידות). ולהעיר שבד"ה תחת אשר לא עבדת כת"י (ללא ההגהות הנדפסות בלקו"ת ד"ה זה) ענין הג' הוא: לשמות כו' בעסק התומ"צ (ולא ענין מוסר הזהר) וראה הגהת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע (בהוספות ללקו"ת ע' 36) "לקבוע בכל יום על שמת לבב". ועל ענין המקוה כותב בכת"י הנ"ל: מחליף את הנשמה.
- קנג לתוכן תורה זו השווה לדברי אדה"ז במכתב אדה"א - בית רבי ע' 96. (כנראה שמפחד הצענזור לא נפוץ מא' זה כ"כ בביכלעך כת"י - ראה הע' כ"ק אדמו"ר שליט"א ברשימות הצ"צ על מגילת איכה ע' 36, והשנויים מפני יראת הצענזור בסו"ס פה"ר ע"ס שמות לע' יו, נא).
- קנו (דהלכה כמותו) ראה הע' כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ד ע' 19 (וקו' נג ע' 11).
- (לפי אותו העולם) ראה בדרמ"צ ע' 138 מיונת אלם שהשיב להם ע"פ הסוד.
- קנז בספורי מעשיות ב"קובץ מרחפת" (ע' לד או' ח) באו"א קצת, ושם דברי חסידים שאדמוה"ז הוא הקולמוס, וד"ל.
- קע בשער הכוונות (דנ"ג ע"ג): ענין השינה ביום רעה הוא לצדיקים וטובה לרשעים זולת ביום שבת.
- קעו בבית רבי ע' 88 ממאמר ר"ה ג"כ ענין המלחמה בשם ר"א, ובאו"א.
- קצה בתורת שלום ע' 81 (אות-יו"ד) שהי' בתרי"ז, ועיי"ש בפרטי המעשה ופרוט הכתבים. וראה גם בבית רבי ע' 238.
- קצח ראה בבית רבי ע' 136 הע' ד (ובע' 236 הע' ג) עוד פרטים.
- ד ראה בלשמע און ע' 66 או' נו, ביאור ענין ואני אראה.
- יד (בשם הבעש"ט) מובא בשמו במסמרת שלום (להרה"צ מקוידנוב) סי' ב בביאור סעי' א.
- רטו בסופו צ"ל: (שמעתי מאבי שמעמר"ז הבלין).
- רטז (ליתן אותנו ואדמו"ר בראשינו) כנראה הכוונה לפרשת המאטר והגאולה דשנת תקפ"ז, ואם כן הוא, הרי יש לקבוע זמן כתיבת המכתב לכסלו תקפ"ז - כסלו תקפ"ח, מדנכתב בחיי כ"ק אדה"א (נסתלק ס' כסלו תקפ"ח).
- (אבל מתנג' - במצרים) ברמ"ח אותיות (אות קפג) כ"כ בשם אדה"ז.

מפתח שמות

אברהם (הראב"ד) קלב.	ברוך שלום (רב"ש) קפב, קפח.
אברהם (ראב"ע) עז.	גרשון דב (רג"ד) א, יג, מז,
אברהם (המלאך) ז, קיז, קעו, קעז.	צז, צח, קיב.
אברהם (מסלונים) קא.	דב (ב"ר אברהם) כד.
אברהם (מקאליסק) קיז.	דובער (הה"מ) ז-יב, יז, כ, כה,
אברהם (מוזעמבין) כד, כח, ל,	סד, סח, עט, אטו, קכז, קמט, קס,
זנח, נט, פז, קו.	קסא, קסב, קעז, קעט, קפה.
זאברהם (מ"ץ בליובאוויטש) קצה.	דובער (אדה"א) ב, יג, לו, לח,
זאברהם דב (מאוורוטש) קיב.	לט-מא, נא, פה, צו, קיב, קכ,
אברהם (אהרן?) (מטשערנאביל) ריד.	קכא-קכו, קלג, קמו, קפב-קפו,
אהרן (מקארלין) יא.	רטז-ריח.
אהרן (מסטאראשעלי) לו, לז, פא,	דובער (חוזר) קכב.
זריט, רכ.	דובער לייב (מהארעדק) מז.
אהרן (מקוידנוב) סט.	דוד (ממיקאלייעוו) ריד.
אהרן (מקרמעצטשוק) קלה.	דוד (לוריא, מביחוב) רה.
אלי' דוד (מ"ץ דנעזין) מד.	האלפערין (מבארדיטשוב) קצו.
אליהו (מווילנא) כ, עג, ריא.	הייבנסאל (ד"ר) נה.
אלי' צבי (מבאריסאוו) ריא.	הלל (מפאריטש) א, נא, פז-צד,
אלימלך (מליזאנסק) סז-סט, רז.	קיב-קיד, קיז, קכ, קכא, קכג,
אליעזר (אבי הבעש"ט) א.	קכו, קכח, קל-קמב, קמה-קמט,
אליעזר ליפא (אבי ר"א ור"ז) סז.	קנב, קנה, קנח, קעח.
אפרים (מקאפוטס) קפה.	וואלפער (תלמיד הה"מ) יז, פ.
ארי' לייב (משפאלע) כג, רח-רי.	וועלקע (בע"ג אדה"א) לט.
אשר (ב"א של רש"ש) עה.	זהר (זוה"ק) ז, כח, קנ, קנד,
ר' א' (?) סג.	קעח.
בני הצ"צ נד, נט, סג, קפט.	זיסקינד (מקורעניץ) פז.
בנימין (קלעצקער) כו, מא, פא,	זכרי' (מדווינסק) פד.
פב.	זלמן (זעזמער) פו, פז, קיב,
בצלאל (מ"ץ בוויילנא) מט.	קיט.
ברוך (ממעזבוז) רטו, קטו, קפ.	זלמן (קורעניצער) כח, פו, צא.
ברוך מרדכי (מבאברויסק) יז,	זלמן (הבלין) רטו.
ליח, קמא.	חי' מושקע (אם מהר"ש) סג.
ברוך (תאמארעס) ט.	חיים (רח"ו) קח, קלו, קנז, ריב.
	חיים (אוה"ח) כ.
	חיים (דער קליינער) קפג, קפד.

חיים אברהם (בן אדה"ז) מב, קסו.
 חיים בער (משרת הצ"צ) נ, קצ.
 חנוך הענדיל: נה, צ (אחיו).
 חנוך העניך (שיק, משקלאב) פג.
 חסידי אדה"א: צו.
 יהודה לייב (בן הצ"צ) נ, ריג.
 יהודה לייב (בטלן) פד.
 יהודה לייב (משולח) רכ.
 יואל (סירקיש, הב"ח) מח.
 יוסף (הב"י) כ.
 יוסף (מליובאוויטש) קלה.
 יחזקאל (לנדא, נוב"י) עב.
 יחזקאל (מדרויא) רסז.
 יעקב (מקידאן) קיט.
 יעקב שמשון (משיפיטובקע) קס.
 יצחק (האר"י) צא, קח, קלב, ריב.
 יצחק אייזיק (מהאמיל) כה, מ, פה, (קנב?), קעט, קצח, רסז-ריח.
 יצחק אייזיק (מביחוב) מג.
 יצחק (מואלוזין) קצו.
 ישעי' (השל"ה) צא.
 ישראל (בעש"ט) א-ז, כ, כה, קיג, קיד, קלב, קלט, קנא, קנו-קנט, קסח, ריד.
 ישראל (מפאלאצק) עט.
 ישראל (מרוזין) פד.
 ישראל דב (מווילענדיק) מה, מו, קב.
 לאסוטא: מה.
 לוי'ק: ד.
 לוי יצחק (מברדיטשוב) יד, כ, עו.
 לוי יצחק (בן הר"נ) קצט.
 לייבעלע ר' בערס (מווילנא) קו.
 לקוטי תורה: ל, נב, קצח.

מאיר (מפראמישליאן) עה.
 מגיד (להב"י) כ.
 מורה נבוכים: נט, עד.
 מיכל (מזלאטשוב) קכו.
 מנחם מענדל (צ"צ הישן) ע.
 מנחם מענדל (מהארדאק) כב, לה, קסג.
 מנחם מענדל (הצ"צ) לה, לו, מב, מג-מה, מז-ס, עה, קב, קכו-קלא, קנז קנח, קעו, קפ, קפד, קפז-רד, ריג.
 מנחם נחום (מטשערנאביל) עד, קיב, רס, רסז.
 מרדכי (מטשערנאביל) קיב, ריד.
 משה (הרמב"ם) ט, כ, נט, סס.
 משה (רמ"ק) קל, קלב.
 משה (רמב"ן) קל, קלב, קמד.
 משה (החת"ס) קצד.
 משה (מזעמבין) (מא?), קיא.
 משה (ווילענקער) (מא?) קיח.
 משה (חפץ, מטשאווס) יג.
 משה ארי' לייב (גינצבורג, חתן אדמו"ר מהר"ש) סג.
 משה לייב (נכד ר' לוי'ק) נא, ס.
 משה (משקע דן'עס מארשע) מד.
 משולח דקאידנוב: עה.
 משולם זוסיא (מהאניפולי) סד, סה, סז, סח, קסט, רז.
 ר' מ' הלוי יפה: קמט, קנ, קעח.
 מ"ץ דליובאוויטש: קצג.
 מ"ץ דדיסנא: מז.
 נח (אבי רש"ש) לה.
 נחום (חוזר) נב, קפח.
 נחמי' (מדובראוונא) נא, קצט, רה.
 נטע (מאנאסטירשצנא) צה.

נתן (אחי ר"ז ור"א) סח.

ניקאלאי: פד.

עין יעקב: כח.

עץ חיים: כח, צא, קלב.

פולס (משרת הה"מ) י.

פנחס (מקוריץ) עז, עח, קכז.

^{למען התכנס}

פנחס (מדאקשיץ) ו.

פנחס (רויזעס) עח, פג.

פרץ (מטשערניגוב) מא.

צבי (הח"צ) קט.

צבי (שר"ר) קכז.

^{אח"ח 1234567}

צבי הירש (מדיסנא) קפא, קפב.

קונטרס ההתבוננות: רטז.

ראובן (מיאנאוויטש) סה.

רעבעלע די פרומע: קיא.

שאול (מ"ץ דקובליץ) ג.

שלום דובער (אדנ"ע) טו, ס.

שלום שכנא (אבי הצ"צ) לה, עה.

שלמה (הרשב"א) מה (ספר), ר.

שלמה (מהרש"ל) ריב.

שלמה (מקארלין) סז, פ, ריא.

שמעלקע (מניקלשבורג) ע, עב-עג.

שמואל (מהר"ש) סא-סג, רד.

שמואל בצלאל (רשב"ץ) נג.

שמואל בער (מבאריסאוו) צט, ק.

שמואל (גרונס, רש"ג) ג, ד, ו,

ט, טו, יט, לב, מח, נא, ס, סא,

עה, פח, צג, צה, ק, קו, קיא.

ש"ח (שלמה חיים? מליובאוויטש) נו

שמעון (רשב"י) קנ, קעח.

שמרי' נח (מבאברויסק) רב.

שניאור זלמן (אדה"ז) א, ז, ס,

י, יב-לח, מב, נא, נט, ס, סה,

סז, פב, פה, צא, קיב, קטז-קיס,

קכב, קכו, קכז, קל, קלג, קמא,

קמט, קנב, קנג, קנד, קסב-קפא,

קפה, קצ, רו.

שערי אפרים: קצט.

שו"ב דאדעס: ד.

שטערלינג (מאדעסא) קצו, קצז.

תניא: קג, קל, קלג.

X+X+X+X+X+X+X+X+X+X+X

מקורי הרשימות

(א) לקוטי רשימות מעשיות: למען ידע דור אחרון וכו' א-קיב; נעתק מכת"י (הנכתב בחיי רש"ג ורשב"ץ), ג' מחברות 16^ו, שתי מחברות בנות 28 ע' כתובים, והג' 21 ע'. בהכת"י נרשמו הספורים ללא סדר, וכאן סודרו ע"פ סדר הדורות דרבוה"ק נשיאי חב"ד, ואחריהם משאר צדיקים וחסידים.

(ב) מרשימות תלמיד הרה"צ ר' הלל מפאריטש: קיג-קמד; מהנדפס בסו"ס נתיב רש"י על מס' שבת (ירושלים תרנ"ה) מתלמידו הרב ר' לוי יצחק טמינאווסקי, ושם בנדפס מדף ל, א-לב, ב. גם כאן סודרו הספורים בסדר הנ"ל.

זמה; נדפס בסו"ס אמרי נועם (ווילנא תרל"ו) מהרב הנ"ל.

(ג) הוספות דברים משמי' דר"ה: קמו-קמח; מביכעל כח"י, קרוב לודאי מרשימות רח"מ הילמאן (מח"ס בית רבי).

קמט-קנב; קנה; קעח; מביכעל כח"י המכיל רובו ככולו דרושי ר"ה, רשימותיו ושמועות משמו.

(ד) קנג; מביכעל כח"י המכיל ברובו דרושי כ"ק אדמו"ר מהר"ש.

(ה) קנד; מביכעל כח"י המכיל ברובו דרושי כ"ק אדמו"ר הזקן.

(ו) קנו-קעה; קפ-ריב; מביכעל כח"י כנ"ל אות ד (הילמאן).

(ז) ארג; מביכעל כח"י, ועל הספור שלפניו נרשם: שמעתי ממו"ר הרה"ח רא"י (ר' אלי' יוסף? - המעתיק) (שהי' מגדולי חסידי אדמו"ר האמצעי נבג"ס).

(ח) קעו; מכתי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ הנדפס בהתמים ח"ג, (ע' ז).

(ט) קעז; נדפס באגרות קודש (הרב יואל דסקין, ירושלים תרצ"ג) ע' כה מכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע.

(י) קעט; שמעתי - הרה"ג והרה"ח וכו' מהרי"א הלוי עפשטיין מהאמיל בספרו שני המאורות ח"ב ס"ב.
סיפר מי ששמע - בביכעל כח"י המכיל מאמרי אדה"ז, אדה"א והצ"צ.

(יא) ריג-רטו; מרשי' א' מתלמידי ליובאוויטש שי'.

(יב) מרי"א מהאמיל: רטז-ריח; נדפסו בסו"ס חנה אריאל (מאמר השבת וכו') (ברדיטשוב שנת "זה ספרי חנה האריאל" - תרנ"ב) דף ד, ב - ה, א.

(יג) מר"א מסטאראשעלי: ריט; מביכעל כח"י (חמשת הקטעים הראשונים נחלקו בהכח"י).

רכ; נדפס בלקוטים שבסו"ס עבודת הלוי, ללא חלוקה לקטעים.

